Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
29 september 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/175984

Opgesteld door
Hoofddir.Bestuurlijke & Juridische Zaken
Afdeling LUV & SCH

Beslistermijn
6 oktober 2026

Bijlagen
11

Aan Minister

nota

Nader rapport Wetsvoorstel bevoegdheden buitenlandse schepen en schepen zonder nationaliteit

Aanleiding
Op 19 augustus jl. heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht (Dictum B) over het wetsvoorstel bevoegdheden buitenlandse schepen en schepen zonder nationaliteit. Het wetsvoorstel voorziet in bevoegdheden om op te kunnen treden tegen schepen die zonder nationaliteit varen (schaduwvloot) en in bepaalde gevallen tegen buitenlandse schepen. Ook is een bevoegdheid opgenomen om (een gedeelte van) de territoriale zee af te sluiten en om schepen de toegang tot de haven te weigeren onder bepaalde omstandigheden. Het wetsvoorstel wordt medeondertekend door de ministers van Defensie en JenV. Het ministerie van BZ is ook intensief betrokken geweest bij het opstellen van het wetsvoorstel en het nader rapport.

U wordt gevraagd het wetsvoorstel met bijbehorende memorie van toelichting en het nader rapport aan de Koning aan te bieden t.b.v. indiening bij de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd:
- Het nader rapport te ondertekenen.
- De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel te ondertekenen.
    - Het wetsvoorstel wordt mede aangeboden door de ministers van Defensie en JenV. Zij hoeven geen handtekening te zetten onder het nader rapport en de memorie van toelichting.
- De kamerbrief (mede) te ondertekenen.
- In te stemmen met het beschikbaar stellen van budget voor de uitvoering van deze wet (maximaal €200.000 per jaar) en de kosten van de ILT (3,2 fte, € 0,5 mln per jaar) vanuit het Mobiliteitsfonds, binnen de middelen voor de Kustwacht / maritime security. Verwerking bij Voorjaarsnota.
- Kennisnemen van de financiële afspraken en werkwijze die zijn vastgelegd in de bijlage financiële uitwerking WBS.

Kernpunten
- Op 19 augustus 2026 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht. De opmerkingen hebben aanleiding gegeven tot aanpassing van het wetsvoorstel of de memorie van toelichting (MvT).
- Het nader rapport is de reactie van de regering op het advies van de Raad van State.

    - In het nader rapport is opgenomen welke wijzigingen er in het wetsvoorstel respectievelijk de MvT zijn gedaan naar aanleiding van het advies.
        - De Afdeling geeft een algemene appreciatie van het wetsvoorstel en vraagt hoe het wetsvoorstel voorziet in de bredere aanpak van de illegale activiteiten van de schaduwvloot (nummer 2). Hierop is de MvT aangevuld.
        - De Afdeling gaat in op de verenigbaarheid van het wetsvoorstel met het VN-Zeerechtverdrag (nummer 3). Hierop is de MvT verduidelijkt en aangevuld. Ook is een artikellid verduidelijkt door een beperkte toevoeging op te nemen.
        - De Afdeling maakt opmerkingen over (de onderbouwing van) het verhogen van de strafmaat voor het varen met een valse vlag (nummer 4a). Hierop is de MvT aangevuld.
        - De Afdeling maakt opmerkingen over de uitvoering van het wetsvoorstel (nummers 5a en 5b). Hierop is de MvT aangevuld.
        - De Afdeling maakt een opmerking over de mogelijkheden tot het opheffen van de aanhouding van een schip op grond van het wetsvoorstel (nummer 5c). Hierop zijn het wetsvoorstel en de MvT aangevuld.
- De opmerkingen van de Afdeling over de mogelijkheid tot het stellen van regels over onschuldige doorvaart (nummer 4b) hebben geen aanleiding gegeven om het wetsvoorstel of de MvT te wijzigen.
- Over de (mogelijke) bekostiging van de uitvoering van het wetsvoorstel is tussen de vier betrokken departementen (IenW, JenV, Defensie en BZ) een verdeelsleutel afgesproken. Een kamerbrief over de afspraken over de bekostiging van de uitvoering van het wetsvoorstel vindt u in bijlage 11.
- De ILT is toezichthouder voor de Wet buitenlandse schepen en er is interdepartementaal afgesproken dat de ILT ook bestuurlijk toezichthouder is voor de voorgenomen wijzigingen als gevolg van het wetsvoorstel. Hieruit volgt dat de ILT als toezichthouder, na het veilig stellen van het schip en een risico-inventarisatie, aan boord zal gaan om zijn toezichtsbevoegdheden uit te oefenen.

Krachtenveld
Het wetsvoorstel wordt medeondertekend door de ministers van JenV en Defensie en is in nauwe samenwerking tussen deze drie departementen en met BZ tot stand gekomen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Veiligheid van de staat

Toelichting
Toezicht en handhaving

-

aanvullende HUF-toets uitgevoerd. De ILT concludeert dat de wijzigingen opgenomen in het wetsvoorstel handhaafbaar zijn.
- De kosten voor de ILT worden door DGLM gedragen en worden ook betaald vanuit het Mobiliteitsfonds, binnen de middelen voor de Kustwacht / maritime security.
- Om uitvoering per 1 januari 2027 mogelijk te maken, zal de ILT in de periode tot beschikbaarstelling van de aanvullende middelen binnen de eigen begroting en jaarplanning moeten prioriteren zodat de noodzakelijke toezicht- en handhavingstaken voor het wetsvoorstel kunnen worden uitgevoerd.

Internationale/Europese context
In het wetsvoorstel wordt aangesloten bij de bevoegdheden die het VN-Zeerechtverdrag toekent aan kuststaten en vlaggenstaten. Nederland is zowel een kuststaat als een vlaggenstaat.

Verschillende (EU-)landen zijn bezig met het uitvoeren van concrete acties ter aanpak van de schaduwvloot en/of het aanpassen van regelgeving. Ook in internationale gremia wordt veel aandacht besteed aan de aanpak van de schaduwvloot. Nederland loopt met dit wetsvoorstel voorop als het gaat om nieuwe wetgeving.

Politieke context
De wens om in te grijpen tegen de schaduwvloot is o.a. opgenomen in het Coalitieakkoord. Ook vanuit de media komt steeds vaker de oproep om ook als Nederland in te (kunnen) grijpen tegen de schaduwvloot. De bevoegdheden die in het wetsvoorstel zijn opgenomen, zijn noodzakelijk om effectief te kunnen optreden. Dat maakt dat het van belang is om het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk in te dienen bij de Tweede Kamer, zodat de wet per 1 januari 2027 in werking kan treden.

Communicatie
De woordvoerders van de betrokken ministeries (IenW, JenV, Defensie en BZ) werken gezamenlijk aan een communicatieplan na indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer.

Bijlagen

Volgnummer	**Naam**	**Informatie**
02	Wetsvoorstel wijziging Wet buitenlandse schepen	Deze bijlage betreft het (gewijzigde) wetsvoorstel dat door de Koning aan de Tweede Kamer kan worden aangeboden.
03	Memorie van Toelichting wijziging Wet buitenlandse schepen	Deze bijlage betreft de (gewijzigde) memorie van toelichting die behoort tot het wetsvoorstel. U wordt verzocht deze te ondertekenen.

04	Nader rapport	Deze bijlage is het nader rapport bij het wetsvoorstel, waarin namens de regering wordt gereageerd op het advies van de Raad van State. U wordt verzocht deze te ondertekenen.
05	Kamerbrief bekostiging uitvoering wijzigingsvoorstel Wet buitenlandse schepen	Een kamerbrief over de afspraken over de bekostiging van de uitvoering. U wordt verzocht deze (mede) te ondertekenen.
06	Advies van de Afdeling advisering van de Raad van State	Deze bijlage is het ontvangen advies van de Afdeling.
07	HUF-toets	Uitvoeringstoets, uitgevoerd door de ILT.
08	Aanvullende HUF-toets	Aanvullende uitvoeringstoets, uitgevoerd door de ILT.
09	Beslisnota wijziging Wet buitenlandse schepen RFL en MR	De beslisnota zoals aan u voorgelegd ter indiening van dit wetsvoorstel bij de RFL en de MR.
10	Originele wetsvoorstel wijziging Wet buitenlandse schepen – MR versie	Zoals aangeboden aan de Raad van State.
11	Originele MvT Wetsvoorstel wijziging Wet buitenlandse schepen – MR versie	Zoals aangeboden aan de Raad van State.

Veiligheid van de staat

Datum
29 september 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/175984

Opgesteld door
Hoofddir.Bestuurlijke & Juridische Zaken

Afdeling LUV & SCH

Aan
Minister

Bijlagen
11